

Virserums hembygdsblad *4/21*

Det första Ordenshuset

Ordenshuset i Virserum är en välkänd byggnad som varit i centrum för många aktiviteter. Inte bara föreningsverksamhet utan här har visats bio och teater, spelats bingo, lånats böcker och mycket mer.

Logen 612 Ledstjärnan bildades 1895. De första mötena hölls i Sockenstugan och senare i Oscar Efv. Ekelunds Snickerifabrik. Men redan 1896 kunde logen ta sitt egna ordenshus i bruk. Ett arrendekontrakt på byggnadstomten hade tecknats av de två drivande krafterna bakom ordenshusets tillkomst, nämligen Edward Ekelund och A. E. Karlsson.

Huset tillbyggdes 1911 med en vaktmästarbostad och den s.k. lilla salen. Kostnaden uppgick den gången till 2.08 kr. Redan året därpå tillkom den lilla teateerscenen med dekorationer utförda av skådespelaren Helge Sjöqvist.

Men i takt med att verksamheten växte och efterfrågan på samlingslokaler ökade blev Ordenshuset för litet. Logen beslutade därför att uppföra ett nytt Ordenshus. Det om- och tillbyggda Ordenshuset invigdes i maj 1954 och det är samma Ordenshus som fortfarande finns kvar på Storgatan. Även om man talade om en om- och tillbyggnad var det inte mycket av den äldsta byggnaden som bevarades.

Arbetsförmedlingen i Virserum

Arbetsförmedlingen är i dag en välkänd statlig institution. Men de första arbetsförmedlingarna tillkom i början av 1900-talet genom olika kommunala beslut. Under de svåra åren på 1920- och 30-talen tillsattes i bl.a. Virserum särskilda arbetslöshetskommittéer, som tog initiativ till olika nödhjälpsarbeten (exempelvis vägbyggen),

Norra Kalmar läns arbetsförmedling har sitt ursprung i landstingets beslut 1910. Senare kom verksamheten att utvecklas och 1936 inrättades sex kontor i Norra Kalmar län varav ett förlades till Virserum. Det första ombudet för arbetsförmedlingen blev spannmålshandlanden Ernst Karlsson. Han var också fattigvårdsstyrelsen ordförande. Karlsson stannade två år som ombud och efterträddes den 1 januari 1938 av skraddarmästare Oscar Karlqvist. Denne fick då en fast kontorstid alla vardagar kl. 11-12; stämpling för arbetslösa skedde dock endast tisdagar och fredagar samma tid.

Arbetet för Karlqvist ökade ständigt och från den 1 april 1940 inrättades ett särskilt avdelningskontor i Virserum med Karlqvist som föreståndare. Redan i maj 1940 skedde ett provisoriskt förstatligande av alla arbetsförmedlingar och Karlqvist finns då fortsätta som chef för avdelningskontoret.

Till en början var sysslan som föreståndare för Arbetsförmedlingen en deltidsanställning. Karlqvist fortsatte därför sitt arbete som skraddare men successivt fick han mindre tid för skradderiet. Tjänstgöringstiden utökade 1951 till 2/3-tjänst, men periodvis fick Karlqvist arbeta heltid.

Arbetsförmedlingen hade under många år varit inrymd på Storgatan där man hyrde lokaler av Stig Ekenram. Huset skulle emellertid rivas för att inrymma Kalmar Läns Livsmedels nya affärsfastighet. Så 1959 fick man börja leta nya lokaler. I september samma år flyttade man till provisoriska lokaler i Norra Skolan. Arbetsförmedlingen var dock lovade nya lokaler i det nya Posthuset som skulle uppföras. Men JPN, som också fanns i

Norra skolan hade behov av att utöka sina lokaler och Arbetsförmedlingen fick därför flytta ytterligare en gång. I början av 1962 blev det en provisorisk inflyttning till den nyuppförda brandstationen innan Arbetsförmedlingen i slutet av 1962 kunde flytta in i de permanenta lokalerna vid Länsmansgatan.

Karlqvist skulle egentligen ha gått i pension den 1 december 1957 men fick förlängd anställning ytterligare två år. På grund av svårigheterna att hitta en efterträdare förlängdes hans anställning till den 1 januari 1961, då Ture Karlsson började som föreståndare för Arbetsförmedlingen. Ture Karlsson gick i pension den 30 april 1973. Han efterträddes då av Lennart Hillström. Och 1978 var det dags för Arbetsförmedlingen att slutligen stänga kontoret även om en viss ambulatorisk verksamhet från kontoret i Hultsfred fortsatt några år.

Skorstensfejarmästare Kaspersson

Gustaf Kaspersson kommer från Västergötland och lärde sig till sotare i Borås. Han hade visserligen tänkt sig att bli guldsmed men så blev det inte. I början på 1920-talet kom han till Oskarshamn hos sotarmästare Brålin. Där intresserade han sig för bl.a. boxning och var en tid Smålandsmästare i sin viktklass.

Under tiden i Oskarshamn fick han ofta besöka Virserum för att jobba. Då fanns inga bestämmelser om sotning utan det var upp till husägaren själv att ordna med detta. Följ-

den blev att det ofta utbröt soteld. Men 1940 beslöts att en utbildad sotare skulle anställas och det blev Gustaf Kaspersson som fick jobbet. I och med denna nyordning infördes regelbundna sotningar och en allmän översyn av den förebyggande brandtillsynen.

Gustaf Kaspersson blev snabbt en välkänd och populär person. Vig och snabb som en vessla rörde han sig på stegar och tak. Ofta hördes han vissla en munter melodi från toppen av någon skorsten.

Men även långt efter sin pensionering fortsatte Gustaf Kaspersson sitt arbete innan dottern Fred tog över verksamheten.

Sven-Erlands Möbler

En av de många möbelindustrierna var Sven-Erlands Möbler. Det var Erland Gustafsson som i början på 40-talet startade en möbelfabrik. Till en början hade man tre anställda och tillverkade då soffbord och radiobord i en liten fabrik på Björkmossavägen. Sonen Sven-Erland övertog rörelsen 1957 och byggde ut verksamheten samtidigt som tillverkningen koncentrerades till stolar. Man anställde också en egen designer – arkitekt Carl-Erik Johansson, Göteborg – som samtidigt fungerade som bolagets säljare. Stolarna tillverkade i olika träslag men det populäraste materialet var bok.

Verksamheten utvecklades positivt och under 60-talet skedde flera tillbyggnader, bl.a. uppfördes en ny bonarverkstad. Men en förödande brand inträffade när en ny maskinverkstad var under uppförande. Branden hindrade dock inte utbyggnadsplanerna även om dessa blev något försenade. Efter utbyggnaden förfogade företaget över sammanlagt 1440 m² golvyta.

Tillverkningen blev också högt automatiserat för att minska produktionskostnaderna och därigenom också konkurrera på den internationella marknaden. En ny automatmaskin togs i bruk 1967 – det första i Skandinavien – som gjorde samma jobb som fem arbetare. Därigenom ökade alltså kapaciteten väsentligt. Maskinen hade tillverkats i Österrike och fanns också i några få länder i Europa.

Företaget hade som mest omkring 20 anställda och årsproduktionen uppgick till 30.000 stolar.

Men konkurrensen från framför allt länderna i Östeuropa blev med tiden alltför stor. Och lagom till industrisemestern 1971 beslutade Sven-Erland Gustafsson att avveckla verksamheten och stänga fabriken.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.